

DOC 06185
ק 702

2.1.1981 ישיבת מנהיגות

בהתמודדות על ראשות המפלגה והממשלה הובס בן-גוריון ואשכול ניצח. אך גם נחלתו לא שפרה. עדימהרה גם עליו כמה מפלגות שאך זה בחרה בו, שללה ממנו את כתר המנהיגות, וכאשר המלחמה עם מצרים וסוריה קרבה לבוא, הדיחה אותו מתפקיד שר-הבטחון. בניגוד לרצונו ולרצונה של מוכירת המפלגה — גולדה מאיר, נכפה עליהם שרי-בטחון שלא רצו בו (אני), ותהילת הניצחון של מלחמת-ששת-הימים לא היתה שלו, וזאת, על אף שתחתיו שרת ראש-מטה מעולה, יצחק רבין, וכן גם יועץ לענייני בטחון, רבי-אלוף יגאל ידין. כך גם ראשי הממשלה השלישי של ישראל (שרת כיהן תקופה קצרה כראש-ממשלה) הלך לעולמו כאשר גפשו מרה עליו, אשכול לא רק נפטר מהתקף-לב, אלא גם סיים את כהונתו כראש-ממשלה בשיברון-לב, מדוכא וממורמר על שעוללו לו הטובים שבחבריו, אנשי מפלגתו.

*

את אשכול ירשה גולדה מאיר. אשה חכמה, תקיפה ומחוננת בכישר מנהיגות רב. לאחר מלחמת יום-הכיפורים הביאו גם אותה, בניגוד לרצונה, לסוף דרכה המדינית. חברי מפלגתה אילצוה להתפטר מתפקידה כראש-ממשלה. ועדת-אגרנט לא רק שויכחה אותה, אלא אף חלקה לה שבחים. בבחירות שנערכו מייד לאחר המלחמה נבחרה שוב להיות ראש-ממשלה, והכנסת אישרה את בחירתה ואת הממשלה שהרכיבה, אולם היתה זו גולדה שבורה. בראיון שפירסם, לאחר מותה, ידידה הקרוב, יעקב חזן, ממנהיגי מפ"ם, סיפר כי גולדה התוודתה בפניו שבעת מלחמת יום-הכיפורים היררה באיבוד עצמה לדעת. מי שחזה בה רק מבחוץ, לא הבחין במתחולל בפנשה. יגאל אלון הישווה אותה ואת הרמטכ"ל דאז, דוד אלעזר, לדבורה הנביאה וברק בן-אבינועם. היא המשרה את רוח הנבונה והוא המושיע את ישראל. לא כך חשה גולדה. „הפגנות העם“, שהתכנסו תחת דגלו של מוטי אשכנזי ושכמותו, מאמרים, נאומים וספרים זורעי ארס והסתה על „המהדל“, היו לחם-חוק, וחברי מפלגת-העבודה, אשר רק אתמול בחרו בגולדה להיות מטעמם ראש ממשלה, היפנו לה עורף. במקום לעמוד לימינה, הצטרפו למבקריה. גולדה נכנעה והתפטרה. גם רוחה, כרוח ראש-הממשלה שקדמה לה, היתה מרה עליה. היא קפצה את שפתיה, ולא אמרה בפומבי את אשר בליבה, אולם בשיחות פרטיות לא הסתירה את מרידותה וחרוגה על ששותפים לדרכה במשך עשרות בשנים לא עמדו לימינה והפקירוה לכלבים הפוליטיים, המשחרים לדמה.

*

ראש-הממשלה הבא היה יצחק רבין. הוא בא במקומה של גולדה מבלי שיצטרך לעמוד במיבתן בחירות לכנסת. יצחק רבין הרכיב ממשלה חדשה, כדי להתנתק מהאחריות למלחמת יום-הכיפורים ולפתוח בתקופה חדשה. אך גם הוא וממשלתו לא זכו להצלחה. מועמדו לכהונת נגיד בנק-ישראל נידון למאסר על מעילה בכספי ציבור; שר-השיכון שלח יד בנפשו לאחר שנחשד בטובות הנאה שניתנו במישרדו; ולבסוף ראש-הממשלה עצמו יצחק רבין, הודיע על התפטרותו לאחר שעבר על החוק האוסר על ישראלים להתחיק מטבע-חזון בחו"ל.

בבחירות הבאות לכנסת נבחר מנחם בגין, ראש האופוזיציה, לראשות הממשלה. ממשלתו עושה עכשיו את שנתה הרביעית. עוד מוקדם להעריך מתי ואיך הוא, ראש-הממשלה הששי של מדינת-ישראל, יפרוש מתפקידו. בינתיים לא אחטא בלשוני אם אומר, כי גם הוא איננו מלקך דבש.

עוד יבוא היסטוריון, לא מאלה העושים לילות כימים על-מנת לגדוע בשורשינו ולערער את האמונה בדרכנו, היסטוריון אשר יחקור מדוע עמנו מוציין את דם בתרינו. דמם של העושים ככל יכולתם לנוות את ספינתנו הרעועה בין טוער ועניין. בוקאסת, מי שהיה נשיא הרפובליקה המרכז-אפריקנית, נאשם בימים אלה שצלה את בשר אויביו ואכלו. אנו עם-סגולה, ממליכים עלינו מלכי בשר ודם, ועושים אותם טרף בעודם בחיים.

דייטור

י"ם שישי, כ"ו בטבת, תשמ"א — (2.1.1981)

21

נושה דיין

זנהיגים לטרף

עבודה היתה מרשימה ומוצלחת ביותר. בזאת יכול היה להיווכח גם מי שליווה ק משידורי הרדיו, הטלוויזיה וכתבות העיתונות. העוצמה ששפעה מהמון הפגנת האחדות ונחישות הרצון להביס את הליכוד הישרו אווירת בטחון וכל!

ההתמודדות לא רק שלא פגמה, אלא אף הוסיפה מימד אופרטיבי לוועידה, יצחות. הצירים חשו שנקראו לא רק לשמוע ולאשר, אלא גם לפסוק ולהכריע. ז זכה, וברכותי בתובנות לו מכל לב — עשה והצלח!

שנישא בוועידה היה — מפלגת-העבודה שוקמה! אנו חוזרים לשלטון! תנועת-על כל המבורך והפורח שבה, האחיות והשקדנות שבהגשמה, היא שתחווה את יץ את ישראל ממוצקתה! ראשיה חוזרים להנהיג את המדינה! חדש ימינו כקדם!

ר נדמו צלילי ההימנונים, כלו מחיאות-הכפיים וכבו האורות, איי אפשר היה שלא — כקדם? ואכן, משהו משותף ביצבץ בין „פנקס שרות“ של יצחק רבין לבין „יומני מנהיגות-רקע מפוארת אך עצובה ליוותה את ה„חדש ימינו כקדם“. מן הקירות ניבטו מנהיגי התנועה שהלכו לעולמם: בן-גוריון, שרת, לבון, אשכול, גולדה, אך מתחתיהן תבו דברי ימי מנהיגותם. מעת הקמת המדינה ועד לאי-הזמנתה של אלמוגי למסיבה, ה. למלאת ששים שנה להסתדרות.

בן-גוריון, גדול היהודים של ימינו וקברניטה העשוי ללא חת של מפלגת-הפועלים, הוצא על-ידי בית-דין של מפלגתו משורותיה, וכאשר, באחרית ימיו, נתבקש על-ידי מנהיגת המפלגה החדשה, גולדה מאיר, לחזור אל שורותיה — סירב. גם לחלוק כבוד אחרון לאשכול לא בא. איננו צבוע, אמר. בן-גוריון לא היה צבוע ולא הסתיר את רגשותיו ודעתו על חבריו שנטשוהו, בגדו בו ודריחו אותו מכס המנהיגות. רגשת המרידות, הועם והבוז לא הירפו ממנו עד יומו

● ששת ראשי-הממשלה בישראל עד היום (מימין לשמאל): דוד בן-גוריון, משה שרת, לוי אשכול, גולדה מאיר, יצחק רבין ומנחם בגין.

האחרון. „אני האדם המושמץ ביותר במדינה“, נהג לומר. נסיונו לפנות ישירות אל המוני העם, אלה שגדו לו וכינוהו „הדד מלך ישראל“ — נכשל. בבחירות לכנסת קיבלה רשימתו, רפי"ק, רק עשרה מנדטים, וזאת על אף שנוסף אליו נכללו בצמרתה אנשים הראויים להיבחר בזכות עצמם: שמעון פרס, יוסף אלמוגי, יזהר סמילנסקי, מרדכי בן-פורת, מרדכי סורקיס ועוד. הקרע עם מפלגתו התחיל בשנים שבן-גוריון עוד היה במלוא סמכותו המפלגתית והלאומית. סיכסוך עמוק התגלע בינו לבין שניים מחבריו שבצמרת — משה שרת ופנחס לבון. את שניהם הדיח מהממשלה ומתפקידיהם המרכזיים. שרת, פגוע ומדוכא, מת בחוליו, ולבון בילה אף הוא את שנותיו האחרונות חשוך-מפא, ומבודד, הרחק מעין הבריות.

*